

دانشگاه علوم پزشکی اهواز
دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری در رشته تخصصی عمومی

عنوان:

بررسی شیوع عوامل U D در خانم‌های تحت پوشش
مرکز بهداشتی درمانی اهواز از مهر ۷۷ تا شهریور ۷۸

استاد راهنما:

خانم دکتر مرگمان مفتاحی

نگارنده:

مرگمان عیسی‌الذکرین

شماره پایان نامه: ۵۵۷

سال اجرا ۱۳۷۸

۳۱۵۹۰

دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتری پزشکی عمومی

عنوان:

سی شیوع عوارض UD در خانم‌های تحت پوشش

مراکز بهداشتی درمانی زاهدان

از مهر ۷۷ تا شهریور ۷۸

استاد راهنما:

دکتر مرگان مختاری - متخصص زنان و زایمان

8538

استاد مشاور:

مهندس محمود صادقی - کارشناس ارشد بهداشت

نگارنده: مرگان رئیس‌الذاکرین

سال اجرا ۱۳۷۸

ردیف پایان نامه ۵۵۷

۳۱۵۹۰

با یاد خدا :

مرده بدم زنده شدم ، گریه بدم خنده شدم
دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم
دیدۀ سیر است مرا ، جان دلیر است مرا
زهرة شیر است مرا ، زهرة تابنده شدم
گفت که ((سرمست تئی ، رو که از این دست تئی))
رفتم و سرمست شدم وز طرب آکنده شدم
گفت که ((تو شمع شدی ، قبله این جمع شدی))
جمع نیم ، شمع نیم ، دود پراکنده شدم
گفت که ((شیخی و سری ، پیشرو و راهبری))
شیخ نیم ، پیش نیم ، امر ترا بنده شدم
گفت مرا دولت تو : ((راه مرو ، رنجه مشو))
زانکه من از لطف و کرم سوی تو آئنده شدم
گفت مرا عشق کهن : ((از بر ما نقل مکن))
گفتم : ((آری نکم ، ساکن و باشنده شدم))
تابش جان یافت دلم ، واشد و بشکافت دلم
اطلس نوبافت دلم ، دشمن این ژنده شدم
از توام ای شهره قمر ، در من و در خود بتگر
کز اثر خندۀ تو گلشن خندنده شدم
شکر کند چرخ فلک ، از ملک و ملک و ملک
کز کرم و بخشش او روشن و بخشنده شدم

تشکر و قدردانی :

از راهنمایی های صمیمانه و بیدریغ خانم دکتر مختاری هم در دوران تحصیل و هم در به انجام رساندن این پایان نامه نهایت سپاس را دارم.

همچنین از آقای مهندس صادقی که از راهنمایی های دوستانه خویش مرا بی بهره نگذاشتند و در حل مشکلات مرا یاری نمودند سپاسگزارم .

تقدیم به مادرم ، زهرا نارویی نژاد

که هستی من از وجود اصیل او سرفراز است. او که استاد آسان و
ساده زیستن برای من بوده است .

هر چند هنر مادر شدن و مادری کردن خود ، بسی دشوار است.

تقدیم به پدرم ، غلامعلی رئیس الذاکری

آنکه مرا به دنیایی برد که برای نقش زدن آن بوم هستی ام و
برای رنگ هایش لحظه لحظه حس وجودی ام را بکار گرفتم و
هنردرک بودن جزئی از خودم شد.

تقدیم به خواهرانم

فلورا ، مرجان ، فیروزه و پریان دریایی

تقدیم به برادرانم

مهدی و هادی که همه جا در کنارم و حامی من بوده اند.

تقدیم به همسر

دکتر حسین میروسی که بسی صبورانه همراه من است.

تقدیم به

بیمارانی که طب را بر بالینشان آموختم.

چکیده پژوهش:

این مطالعه جهت بررسی شیوع عوارض IUD در خانمهای تحت پوشش مراکز بهداشتی درمانی زاهدان از مهر ماه ۱۳۷۷ تا شهریور ۱۳۷۸ انجام گردید.

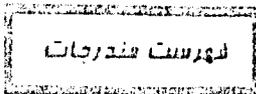
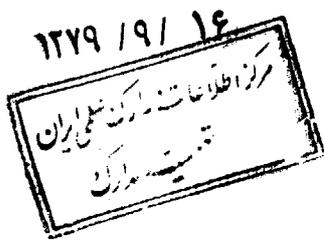
هدف ما از این بررسی تعیین میزان شیوع عوارض ناشی از IUD در جمعیت مورد مطالعه است همچنین پاسخ به این پرسش که بین عوارض IUD و سن، سواد، تعداد فرزند و همچنین طول مدت استفاده از IUD چه ارتباطی موجود است؟

نوع مطالعه توصیفی است و اطلاعات و مشخصات اولیه از روی دفاتر و کارتهای موجود در مراکز بهداشتی درمانی بر روی فرم پرسشنامه ثبت گردید و سپس جهت تکمیل فرم به منازل افراد مراجعه شد و همچنین با کمک شماره تلفنهای موجود در پرونده و دفاتر اطلاعات لازم جمع آوری گردید و سپس با کمک کامپیوتر از اطلاعات جمع آوری شده جداول و نمودارها حاصل شد و آنچه بدست آمد با اطلاعات موجود در کتب رفرنس و مقاله‌های موجود مقایسه شد و مورد تحلیل قرار گرفت.

از کل استفاده کنندگان IUD که ۳۲۱ نفر بودند $3/38\%$ دچار عارضه شده‌اند کمترین درصد عوارض در سن ۲۵-۳۵ سال حاصل شد. با افزایش تعداد زایمان میزان عوارض IUD کمتر می‌شود و بیشترین عوارض ایجاد شده توسط IUD از نظر زمان ایجاد مشکل در سال اول این بررسی بود (استفاده کنندگان طوری انتخاب شدند که حداقل یکسال از گذاشتن IUD در آنها گذشته بود).

از میان عوارض مربوط به IUD خونریزی شایعترین و پس از آن عفونت عارضه

شایع دوم حاصل گردید. ➔

صفحه	عنوان
الف.....	چکیده پژوهش
ب.....	نهرست مندرجات

فصل اول : معرفی پژوهش

۱.....	۱-۱ مقدمه
۲.....	۲-۱ بیان مسئله
۳.....	۳-۱ اهمیت پژوهش
۳.....	۴-۱ اهداف پژوهش
۴.....	۱-۴-۱ هدف کلی
۱۴.....	۲-۴-۱ اهداف ویژه
۴.....	۵-۱ سؤالات پژوهش
۴.....	۶-۱ روش پژوهش ، جامعه پژوهش ، گردآوری اطلاعات

فصل دوم : بررسی متون

۵.....	۱-۲ مقدمه
۶.....	۲-۲ آی - یو - دی
۸.....	۳-۱ انواع IUD

عنوان	صفحه
۴-۲ مکانیسم اثر	۱۰
۵-۲ میزان کارآیی آیودی	۱۱
۶-۲ یک روش مناسب جهت گذاردن آیودی و پیگیری آن	۱۱
۷-۲ زمان قرار دادن IUD	۱۳
۸-۲ موارد منع مصرف IUD	۱۴
۹-۲ اثرات سودمند IUD	۱۵
۱۰-۲ مراقبت پس از گذاشتن IUD و پیگیری آن	۱۶
۱۱-۲ عوارض IUD	۱۶
۱-۱۱-۲ عفونت	۱۶
۲-۱۱-۲ منوراژی	۱۸
۳-۱۱-۲ کرامپ های رحمی و خونریزی	۱۸
۴-۱۱-۲ افتادن خود بخود IUD	۱۹
۵-۱۱-۲ حاملگی با حضور IUD	۲۰
۶-۱۱-۲ پرفوراسیون رحم	۲۱
۷-۱۱-۲ حاملگی خارج از رحم	۲۱
۱۲-۲ خارج سازی IUD	۲۲
۱۳-۲ مطالعات انجام شده در خارج	۲۳
۱۴-۲ مطالعات انجام شده در ایران	۲۴

فصل سوم: روش پژوهش و گردآوری اطلاعات

۲۶	۱-۲ روش تحقیق
۲۶	۲-۳ جامعه پژوهش
۲۷	۳-۳ ابزار پژوهش
۲۷	۴-۳ روش گردآوری اطلاعات
۲۷	۵-۳ زمان گردآوری اطلاعات

فصل چهارم: نتایج

۲۸	نتایج
۳۲	جدول ۱-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده از IUD بر حسب سن
۳۳	ج ۲-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب سن و عوارض IUD
۳۳	ج ۳-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب میزان تحصیلات
۳۳	ج ۴-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب سواد و عوارض IUD
۳۴	ج ۵-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب تعداد فرزندان
۳۴	ج ۶-۴ توزیع فراوانی خانم ها بر حسب تعداد فرزندان و عوارض
۳۵	ج ۷-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب طول مدت استفاده از IUD
۳۵	ج ۸-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب عوارض و طول مدت
۳۶	ج ۹-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD بر حسب شغل

صفحه	عنوان
۳۶	ج ۱۰-۴ توزیع فراوانی خانم های استفاده کننده IUD برحسب نژاد
۳۷	ج ۱۱-۴ توزیع فراوانی علل خروج IUD قبلی
۳۸	ج ۱۲-۴ توزیع فراوانی علل ترجیح IUD به سایر روش ها
۳۸	ج ۱۳-۴ تعداد و درصد نتایج پاپ اسمیرهای انجام شده
۳۹	ج ۱۴-۴ تعداد و درصد علائم بالینی مختلف ناشی از IUD
۴۰	ج ۱۵-۴ تعداد و درصد عوارض ناشی از IUD در مراجعین عارضه دار
۴۱	نمودار ۱-۴ توزیع فراوانی عوارض IUD برحسب سن
۴۲	ج ۲-۴ توزیع فراوانی عوارض IUD برحسب سواد
۴۳	ج ۳-۴ توزیع فراوانی عوارض IUD برحسب تعداد فرزندان
۴۴	ج ۴-۴ توزیع فراوانی عوارض IUD برحسب طول مدت
۴۵	ج ۵-۴ توزیع فراوانی علل ترجیح IUD به سایر روشهای پیشگیری
۴۶	ج ۶-۴ توزیع فراوانی علائم بالینی مختلف ناشی از IUD
۴۷	ج ۷-۴ توزیع فراوانی عوارض IUD در مراجعین عارضه دار

فهرست مندرجات

صفحه

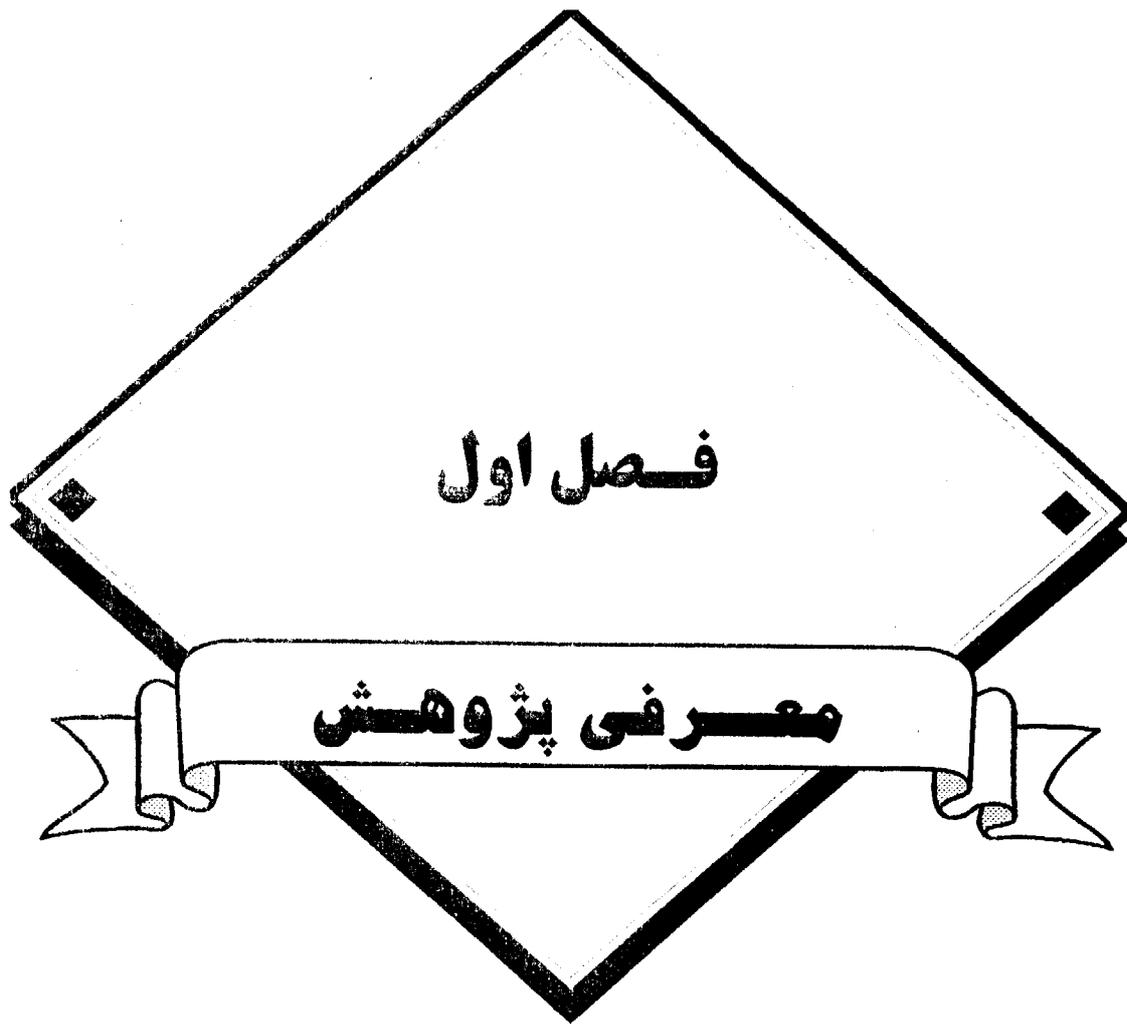
عنوان

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۴۸	۱-۵ نتیجه گیری
۵۲	۲-۵ پیشنهادات پژوهش
۵۳	۳-۵ پیشنهادات برای پژوهش آینده
۵۴	فهرست منابع
۵۴	الف - فهرست منابع فارسی
۵۵	ب - فهرست منابع لاتین

پیوست

۵۱۶	پرسشنامه
۵۱۷	چکیده پژوهش به زبان انگلیسی

فصل اول

معرفی پژوهش

مقدمه :

از زمانهای دور کنترل موالید مورد توجه محققین و دانشمندان بوده است و مصرف گیاهان دارویی و کرمهای داخل واژن از روزگار پیشین معمول و متداول بوده است.

یکی از روشهای قدیمی وجود جسم خارجی در داخل رحم بود که اکنون مورد توجه قرار گرفته است در حدود دو هزار سال قبل سقراط روش گذاردن شیاف یا سنگریزه توسط نی در داخل رحم و اثر جلوگیری کننده از حاملگی آنرا شرح داده است. در قرن نهم طیب و فیلسوف ایران محمد زکریای رازی طریقه ای را که در آن تکه هایی از کاغذ را لوله نموده و بعد با نخ پیچیده و سپس این لوله ها را داخل رحم نموده و بدین طریق چندین ماه از حاملگی جلوگیری بعمل می آمد شرح داده است. این روش ها قرنهای توسط اعراب استفاده گردیده بطوریکه در مسافرتها طولانی با شتر بوسیله گذاردن شن در داخل رحم شتر از باردار شدن جلوگیری نموده اند همچنین پیدایش IUD و انواع آن بیانگر ترقیات درسی سال اخیر بوده است. IUD در برخی موارد بخصوص در ممالک توسعه نیافته با قرص رقابت نموده و همچنین در مناطقی که مصرف قرص ضد بارداری تحریم شده است روش انتخابی است. اگر انتظار داشته باشیم که هر زن یک یا دو فرزند داشته باشد تلاش جهت جلوگیری از بارداری قسمت اعظم سالهای تولید مثل را میگیرد رشد جمعیت انسانی در قرن حاضر بقای بشر را تهدید میکند جمعیت جهان در حال حاضر در ۴۰ سال و در کشورهای فقیرتر در کمتر از ۲۰ سال دو برابر خواهد شد. تخمین زده میشود که ۵۵٪ موارد تولد در ایالت متحده ناخواسته باشد در دهه ۶۰ میلادی تلاشهای جدی برای کنترل جمعیت به کمک دستگاههای داخل رحمی صورت گرفت.